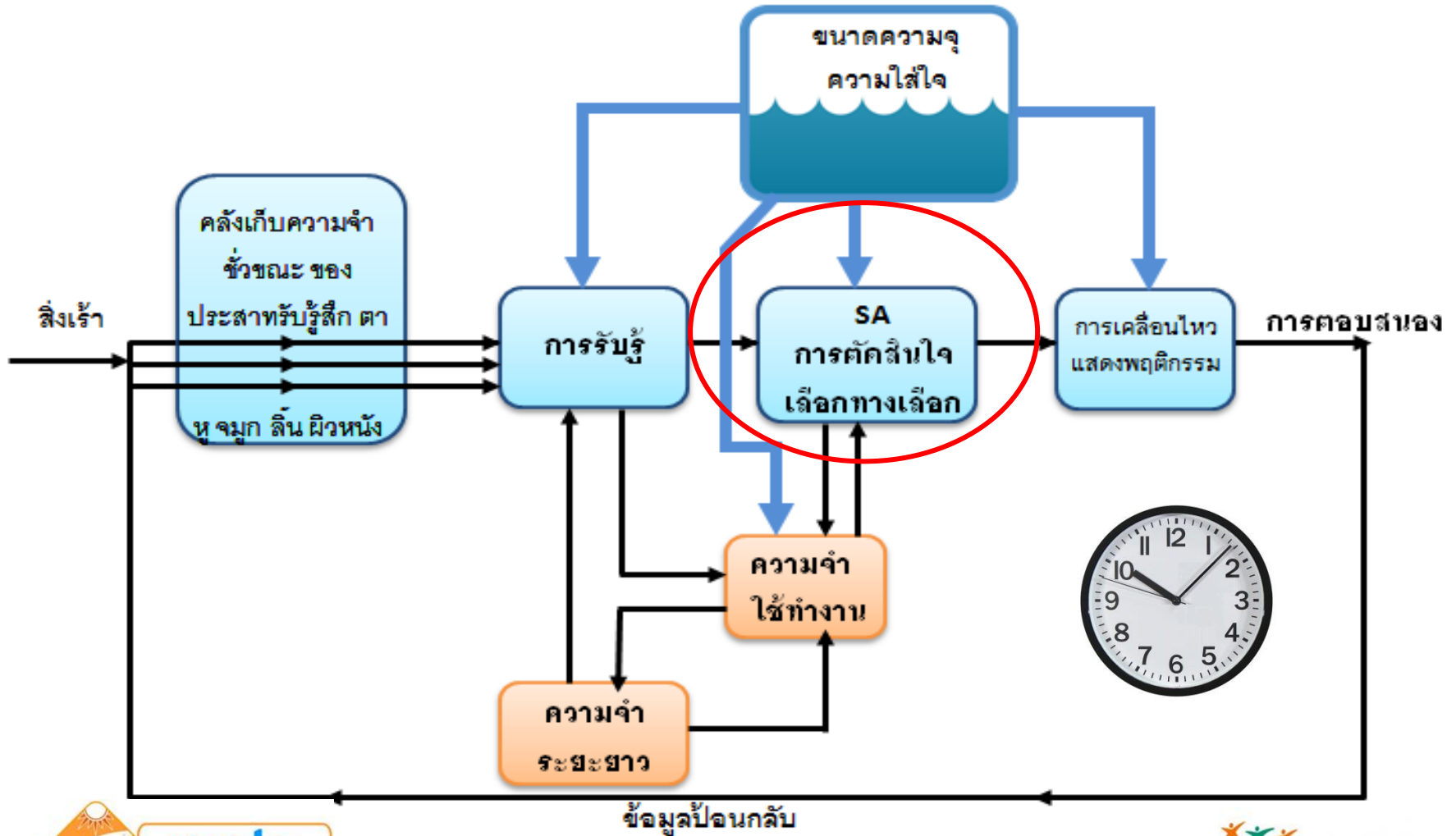

ความตระหนักรู้ในสถานการณ์

(Situational Awareness: SA)

กล่าวนำ

➤ ระดับของความตระหนักรู้ในสถานการณ์

1. **รวบรวมข้อมูล**
2. **ทำความเข้าใจ**
3. **คาดการณ์ล่วงหน้า**

การตระหนักรู้ในสถานการณ์คืออะไร?

การตระหนักรู้ในสถานการณ์หมายถึง **การรับรู้** ปัจจัยต่างๆ ในสถานการณ์แวดล้อมภายใต้เวลาและสถานที่ **เข้าใจ** ความหมายของปัจจัยเหล่านั้นและสามารถ **คาดการณ์** สถานภาพของปัจจัยเหล่านั้นในอนาคตอันใกล้

Endsley 1988

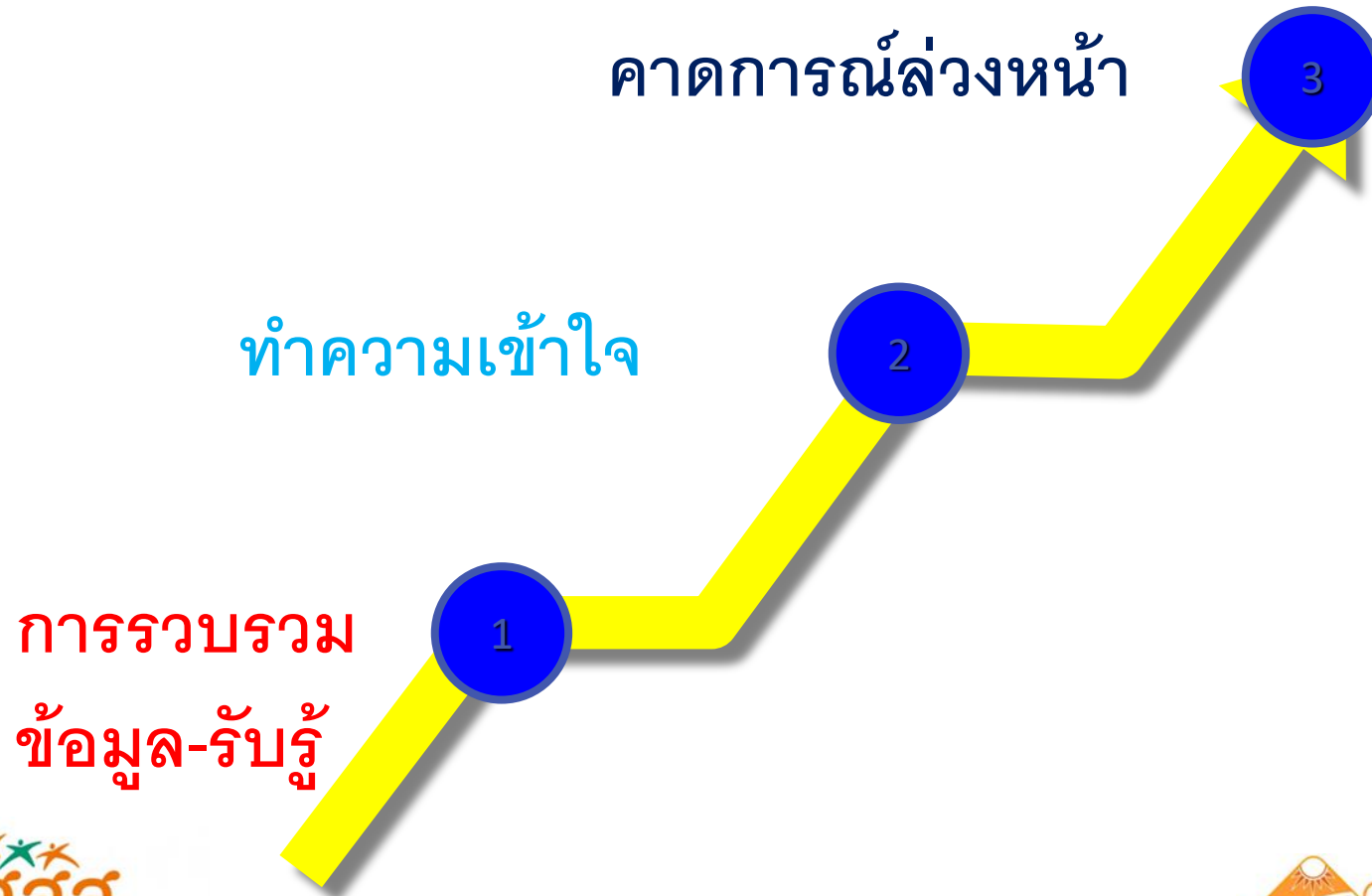
Court

ความตระหนักรู้ในสถานการณ์

ระดับของการตระหนักรู้ในสถานการณ์

ระดับของความตระหนักรู้ในสถานการณ์

อุบัติเหตุต่อไปนี้จะแสดงให้เห็นถึง การสูญเสียความตระหนักรู้ในสถานการณ์ระดับใด

- <https://www.youtube.com/watch?v=z1BgX4kqoY8&list=PLvWXB0O-wFCwO6dRBBT5hduPZ0nDayA4H&index=2>
- https://www.youtube.com/watch?v=_EB8s9hSaD4
- <https://www.youtube.com/watch?v=O0Tj8-1zIFk>

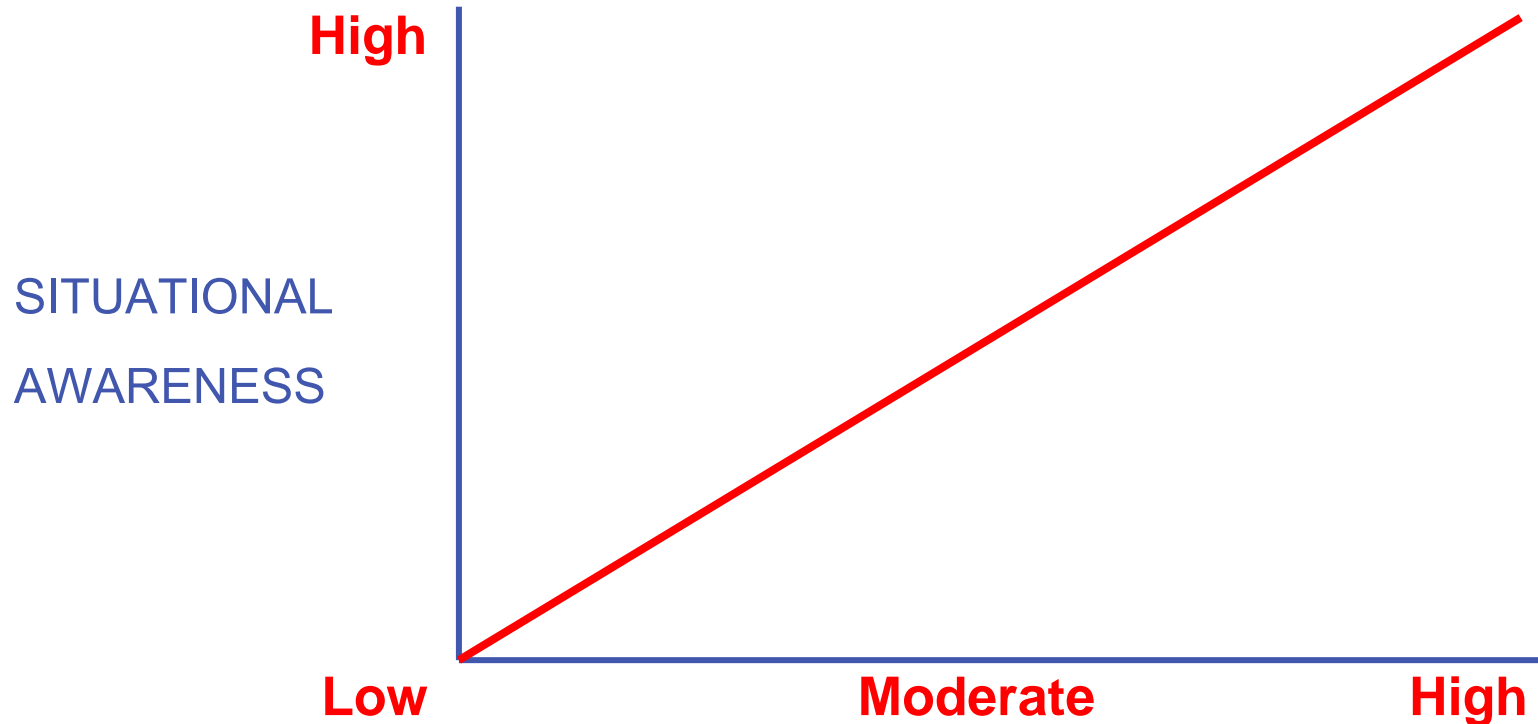
ทำความเข้าใจความตระหนักรู้ในสถานการณ์

- **กุญแจสำคัญ**ในการทำความเข้าใจความตระหนักรู้
ในสถานการณ์จะอยู่กับความสามารถเข้าใจ
กระบวนการประมวลผลของมนุษย์

ความสัมพันธ์ระหว่าง ความตระหนักรู้ในสถานการณ์ กับการประมวลผล

สมรรถนะ (PERFORMANCE)

INFORMATION PROCESSING

ปัจจัยที่มีส่วนในความตระหนักรู้ในสถานการณ์

- ประสบการณ์ & การฝึกอบรม (Experience & Training)
- ทักษะเชิงเทคนิคในงานเฉพาะด้าน (Technical Skills)
- ทักษะด้านมนุษย์ปัจจัย (Human Factors Skills)
- การรับรู้เวลาและสถานที่ (Spatial Orientation)
- สุขภาพ & ทักษะคติ (Health & Attitude)

สัญญาณที่บ่งบอกถึงการสูญเสียความตระหนักรู้ในสถานการณ์

- การสื่อสารไม่สมบูรณ์
- ความคลุมเคลือ
- ข้อบกพร่องที่ไม่ได้รับการแก้ไข
- มีปัญหาค้างคาใจ หรือจดจ่อในสิ่งเดียว
- ไม่ใส่ใจกับการควบคุมยานพาหนะ

สัญญาณที่บ่งบอกถึงการสูญเสียการตระหนักรู้ในสถานการณ์

- ตาไม่มองถนน
- สับสนกับลางบอกเหตุ
- เบี่ยงเบนออกจากระเบียบปฏิบัติ
- ฝ่าฝืนขีดจำกัดและกฎเกณฑ์
- ล้มเหลวที่จะพบกับเป้าหมาย

แก้ไขการสูญเสียชีวิตที่สูญหายในสถานการณ์

- อยู่กับแนวทางการปฏิบัติ ณ ปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง
- ยกเลิก, ยุติ หรือหยุดการปฏิบัติ
- ภัยสำคัญคือ:
 - ✓ ควบคุมยานพาหนะ
 - ✓ วิเคราะห์สถานการณ์ที่เกิดขึ้น
 - ✓ ปฏิบัติการแก้ไขให้ถูกต้อง

เคล็ดลับเพื่อการมีความตระหนักรู้ในสถานการณ์ที่ดี

- วางแผน
- ใส่ใจข้อมูลจากผู้ใช้รถใช้ถนนคนอื่น ๆ
- ปรับความใส่ใจกับบริบทแวดล้อม
- เผื่อระวังและปรับปรุงแผนให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ

เสมอ

เคล็ดลับเพื่อการมีความตระหนักรู้ในสถานการณ์ที่ดี

- มีแผนสำรองรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉิน
- กวาดตามองให้ทั่ว
- สร้างระบบเตือนตนเองเสมอทั้งทางสายตาและทางหู
- เตรียมพร้อมเสมอเกี่ยวกับสัญญาณการสูญเสียการตระหนักรู้
ในสถานการณ์
- พุดเตือนตนเอง!

ความตระหนักรู้ในสถานการณ์ในสถานการณ์จริง

- การทำงานจำเป็นต้องอาศัยการผสมผสานระหว่าง:
 - ✓ รูปแบบพฤติกรรมซึ่งทำจนเป็นนิสัย (Habit patterns)
 - ✓ กระบวนการรู้สำนึก รู้ตัว ใช้สตินั่นเอง (Conscious processing)
- การกระทำที่กลายเป็นนิสัยอ่อนแอต่อการส่งผ่านในทางที่ก่อผลเชิงลบ และขาดสติ ความรู้ตัว ได้ง่าย
- Loss of SA Smingkaow.mpg

กลยุทธ์เพื่อลดการถูกขัดจังหวะและการเบี่ยงเบน ความสนใจ

➤ ฟังระลึกรั้วเสมอว่า:

- ✓ เมื่อต้องทำงานสองอย่างไปพร้อม ๆ กัน ต้องมีการกวาดสายตามองไว้เป็นระยะ ๆ
- ✓ การถูกขัดจังหวะ ต้องเปรียบเสมือนสถานการณ์ธงแดง (ส่งสัญญาณอันตราย)
- ✓ ต้องจัดลำดับความสำคัญของงานที่เกิดขึ้นในขณะขับขี (เพราะห้ามไม่ให้ทำ คงไม่ฟัง)

กรณีศึกษา อุบัติเหตุทางถนน

- อุบัติเหตุรถแข่งขณะมีรถสวนทาง
- <https://www.youtube.com/watch?v=jODsn9gmxOU>
- <https://www.youtube.com/watch?v=EbhUPO7pZ-U>

- บัสฝ่าไฟแดงชนมอเตอร์ไซด์
- <https://www.youtube.com/watch?v=3K2Ou405b78>
- https://www.youtube.com/watch?v=jMjSqPy_PkA

สรุป

➤ ความตระหนักรู้ในสถานการณ์

1. รวบรวมข้อมูล
2. ทำความเข้าใจ
3. คาดการณ์ล่วงหน้า

